

De Nieuwe natuurwet heeft als ambitie om zich te committeren aan internationale natuurverplichtingen die Nederland is aangegaan in het verleden, waaronder de Habitatrichtlijn. In het kader van de Habitatrichtlijn moeten er gebiedjes worden aangewezen, de zogenaamde habitattypen in bijlage I van deze richtlijn. Deze habitattypen kennen naast de biotische en abiotische factoren en de plantengemeenschappen die ermee samenhangen, ook een lijst typische soorten. Deze typische soorten zijn kenmerkend voor het habitatype en bepalen de kwaliteit en functioneren van het habitatype. Een gunstige staat van instandhouding van het habitatype is gedekt in artikel lid e van de Habitatrichtlijn als:

Artikel 1e: Definiëring gunstige staat van instandhouding volgens de Habitatrichtlijn (habitattypen):

e) staat van instandhouding van een natuurlijke habitat: **de som van de invloeden die op de betrokken natuurlijke habitat en de daar voorkomende typische soorten inwerken** en op lange termijn een verandering kunnen bewerkstelligen in de natuurlijke verspreiding, de structuur en de functies van die habitat **of die van invloed kunnen zijn op het voortbestaan op lange termijn van de betrokken typische soorten op het in artikel 2 bedoelde grondgebied.**

De "staat van instandhouding" van een natuurlijke habitat wordt als "gunstig" beschouwd wanneer:

- het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en
- de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en
- **de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is als bedoeld in letter i);**

Dit betekent dat de typische soorten zich bij voorbaat in een gunstige staat van instandhouding moeten bevinden. Het maakt daarbij niet uit waar de soort zich bevindt, de Habitatrichtlijn onderscheidt dat niet. Artikel 2 van de Habitatrichtlijn heeft als doel dat alle habitattypen in een gunstige staat van instandhouding moeten zijn. Volgens een onderzoek van Wageningen (Epe et al. 2009) bevinden zich een groot aantal soorten op de Rode Lijst als zijnde BEDreigd of Ernstig Bedreigd

Hier is het voorbeeld van habitatype Blauwgraslandjes, waar nog zo'n 130 ha maximaal in Nederland te vinden is. Nederland heeft hierin nog een lange weg te gaan.

Blauwgraslanden H6410	Rode Lijst	Andere wetten van toepassing
Soort		
Moerasparelmoervlinder	VN	HR II, Bern app. II
Zilveren Maan	BE	
Blauwe Knoop	GE	
Blauwe Zegge	TNB	
Blonde Zegge	BE	
Klein Glidkruid	BE	
Kleine Valeriaan	KW	
Knotszegge	GE	
Kranskarwij	EB	
Melkviooltje	BE	
Spaanse Ruiters	KW	
Vlozegge	BE	
Watersnip	KW	VR I

Het aantal typische soorten aanwezig in de wetgeving mag niet lager zijn dan het referentietal. In dat geval is er een verslechtering plaatsgevonden, zoals deze genoemd is in artikel 6 lid 2. Deze soorten zijn daarbuiten nauwelijks beschermd door andere wetgeving. Doordat er nog 130 ha aan blauwgraslanden is, zijn de individuele landjes vaak niet in staat om de eigen soorten nog langer in stand te houden. Dit is bijvoorbeeld het geval met de Zilveren Maan (*boloria selene*). Deze is in 2007 verdwenen uit de blauwgraslanden van de Nieuwkoopse Plassen. Het lot treft niet alleen insecten en andere dieren, ook planten gaan buiten goed beheerde blauwgraslanden achteruit. Daarom zijn ook locaties buiten deze gebieden nodig voor de plantensoorten, om deze in stand te houden. Deze zijn echter veelal bedreigd of dreigen hun beschermde status te verliezen (beschermde natuurmonumenten!) Voor het in een gunstige staat van instandhouding brengen van deze soorten is meer vereist dan het basale verbod op het opzettelijke doden. Planten kunnen onder de huidige natuurwet gewoon worden uitgestoken of weggegraven worden, geplukt of meegenomen. Vissen kunnen gewoon worden gedood (*het basale verbod geldt enkel voor reptielen, amfibieën en zoogdieren!*). Dit komt de staat van instandhouding van deze soorten niet goed, gezien een groot aantal als Bedreigd of Ernstig bedreigd staan op de Rode Lijsten.

Typische soorten zijn niet genoemd in de natuurwet, of habitattypen überhaupt. De Natuurwet biedt geen bescherming voor deze bedreigde typische soorten, waardoor de kans groot wordt dat deze verder kunnen verslechteren. Gezien het (zeer onderschatte) belang van de typische soorten voor habitattypen, lijkt mij de wet op dit punt tekort schieten aangezien de instandhouding noodzakelijk is om aan het doel te voldoen. Indien de bescherming voor veel van deze soorten – en buiten Natura 2000 liggende habitattypen, die van belang zijn voor het behalen van de doelen – wegvalt, schiet de wet tekort en neemt de kans dat deze soorten – en daarmee internationale verplichtingen – verder buiten bereik komen.

